Gemeente Druten

Notitie meicirculaire gemeentefonds 2025

Onderwerp: meicirculaire gemeentefonds 2025

Op 28 mei is de meicirculaire 2025 gepubliceerd.

Samenvatting
In deze meicirculaire wordt een actueel beeld geschetst van de financiële kaders, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming 2025 van het Rijk. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document.
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. In de meicirculaire zijn met name mutaties als gevolg van wijzigingen in de rijksuitgaven verwerkt. Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de najaarsnota. De doorrekening van de meicirculaire 2025 laat voor alle jaren een voordeel zien t.o.v. de decembercirculaire 2024. (zie tabel met de samenvatting op pagina 3 van deze notitie)

Belangrijkste onderwerpen in de meicirculaire 2025
Volume- en prijs accres
In deze meicirculaire 2025 is een nieuwe raming voor het volumeaccres 2025 en verdere jaren opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) door het Centraal Planbureau. Het volume accres van het gemeentefonds is vanaf 2024 gekoppeld aan het 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp (t-9 t/m t-2), waardoor het gemeentefonds minder schommelt.
Verder is het loon– en prijs accres aangepast aan de nieuwe macro economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2025. Met name voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld (+0,92%). Voor de jaren 2026-2029 zijn de (prijs)bijstellingen beperkt.

Extra middelen gemeenten en jeugd
Voor 2025 tot en met 2027 komt ca. € 3 miljard voor gemeenten beschikbaar voor jeugdzorg en voor de terugval in 2026 in het gemeentefonds. Zie onderstaande tabel voor de financiële effecten op macro-niveau.

Bedragen in miljoenen euro's	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1 Demping terugval gemeentefonds 2026	-	400	422	412	414
2 Tekorten jeugdzorg voor rekening rijk	414	414	414	414	414
3 Groeipad maatregelen Hervormingsagenda	-	498	447	-	-
Aanvullende maatregelen en besparingen Hervormingsagenda					
4 Eigen bijdrage Jeugdzorg	-	-	-	-260	-260
5 Sturen op trajectduur Jeugdzorg	-	-	-	-68	-68
6 Indexeren opbrengst Hervormingsagenda	-	-	-	-507	-507
Totaal toevoeging extra middelen gemeentefonds	**414**	**1.312**	**1.283**	**-9**	**-7**

Toelichting op de tabel
1) Dit bedrag betreft het deel dat is toe te rekenen aan de financiering jeugd binnen het gemeentefonds. De middelen in het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar.
2) Dit betreft het structureel doortrekken van de compensatie van 50% van het door bureau Improven over 2024 vastgestelde gemeentelijk tekort op de jeugdzorg van € 828 miljoen.
3) Dit betreft een verzachting van de besparingen die op basis van de reeks van de Commissie van Wijzen, als onderdeel van de bestuurlijke afspraken over de Hervormingsagenda Jeugd, waren opgenomen. Hiermee worden deze besparingen voor een deel weggenomen. Deze verzachting stopt per 2028. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan het beoogde effect hebben. Gemeenten krijgen nu meer tijd om de hervormingen uit te werken.
4 en 5) Dit betreft door het kabinet te treffen extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen.
6) Dit betreft een prijscorrectie op de opbrengst van de besparingsmogelijkheden uit de Hervormingsagenda Jeugd

BTW compensatiefonds
Decentrale overheden kunnen BTW terugvragen bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Dit BCF werkt met een plafond. Als gemeenten minder terugvragen dan geraamd, wordt het verschil toegevoegd aan het gemeentefonds. Bij de septembercirculaire 2024 is hiervoor al een voorschot van € 447 miljoen uitbetaald. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn afgenomen met € 115 miljoen. De totale ruimte onder het plafond is nu € 332 miljoen.

Aanpassing stelpost BCF
Op basis van de ruimte onder het plafond van het jaar 2024 van € 332 miljoen, mogen gemeenten in de begroting 2026 een structurele stelpost opnemen. Hierbij wordt er van uitgegaan dat deze ruimte onder het plafond jaarlijks optreedt. De provinciaal toezichthouders gebruiken de onderuitputting van dit plafond als richtlijn bij het beoordelen van de (meer)jarenbegroting. Gezien de financiële situatie in Druten is besloten om vanaf begroting 2025 een stelpost op te nemen in onze meerjarenbegroting van 50% van deze ruimte. Het bedrag wat hiermee correspondeert is nu ca. € 160.000. Omdat de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het BCF plafond onzeker is, stellen we voor om voor de jaren 2026 t/m 2029 een stelpost op te nemen binnen de algemene uitkering van 50% van de ruimte onder het BCF plafond als algemeen dekkingsmiddel.

© Gemeente Druten | druten.nl

Technische samenvatting (Bijstellingen 2025 en volgende jaren)
De doorrekening van de meicirculaire 2025 laat het volgende beeld zien:

	Bedragen in € x 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
A	**Raming alg. uitkering bij decembercirculaire 2024**	**42.054**	**41.070**	**42.231**	**43.337**	**44.714**
B	Raming alg. uitkering bij meicirculaire 2025	42.720	43.089	43.750	43.473	44.715
B1	Stelpost BTW Compensatiefonds (BCF)	n.v.t.	159	159	159	159
B2	**Raming alg. uitkering bij meicirculaire 2025 inclusief stelpost BCF**	**42.720**	**43.248**	**43.909**	**43.632**	**44.874**
C	**Resultaat (=B2 -/- A) voor mutatie beheerproducten**	**+ 666**	**+ 2.178**	**+ 1.678**	**+ 295**	**+ 160**
D	**Mutatie beheerproducten**	**- 177**	**- 188**	**- 165**	**+ 195**	**+ 223**
1	Aanpassing budgetten Participatie/WSW	- 26	- 65	- 55	- 56	- 28
2	Bommenregeling (inkomst)	+ 6				
3	Uitvoeringskosten Omgevingswet	- 110				
4	Alleenverdienersproblematiek	- 27				
5	Maatschappelijke Begeleiding en inburgering	- 5				
6	Aanpak problematische schulden	- 15				
7	HVA middelen jeugd		- 123	- 110		
8	Invoering eigen bijdrage jeugdzorg (inkomst)				+/+186	+/+186
9	Sturing op trajectduur jeugdzorg (voordeel op uitgaven)				+/+65	+/+65
E	**Resultaat na mutatie beheerprodukten (=C-/-D)**	**+ 489**	**+ 1.990**	**+ 1.513**	**+ 490**	**+ 383**

e.bos@drutenwijchen.nl

Bovenstaand overzicht geeft een actualisatie van de beschikbare financiële ruimte na de meicirculaire 2025.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de aangegeven mutaties voor 2025-2029 op de beheerproducten (D1 t/m D9) en het resterende voordelig saldo voor 2025-2029 te verwerken via de perspectiefnota 2025.

Toelichting taakmutaties beheerprodukten

D1) Aanpassing budgetten Participatie/WSW
De omvang van de integratie-uitkering participatie wijzigt als gevolg van toekenning van loon- en prijsbijstelling 2025. Daarnaast is er een beleidsmatige toevoeging in de vorm van een nieuw structureel budget voor de sociale infrastructuur. (zie hieronder) Verder is de verdeling van de WSW-middelen geactualiseerd, gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie 2024. Voor Druten betekent dit dat de rijksbijdrage SW in alle jaren hoger wordt. Voor 2025 bedraagt de toename 20K, 2026

58K, 2027 48K, 2028 49K en 2029 21K. We labelen deze bijstelling op grootboeknummer Werkvoorziening.
De rijksbijdrage beschut werk, als onderdeel van de integratie uitkering Participatie is ook structureel hoger door prijsbijstelling. De beschikbare rijksbijdragen voor nieuw beschut werk betalen we vanaf 2025 volledig door aan het werkbedrijf en we labelen deze bedragen (6k in 2026 oplopend tot 7K in 2029) dan ook voor uitvoering van deze taak op het grootboeknummer reïntegratie.

Rijksbijdrage sociale infrastructuur
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale infrastructuur en daarbij behorende doelen ten aanzien van het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het rijk stelt vanaf 2025 extra middelen beschikbaar aan gemeenten waarmee zij op termijn 10.000 werkplekken kunnen faciliteren. De werkplekken zijn bedoeld voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijk vangnet. Het impulsbudget wordt verdeeld op basis van de maatstaf inwoners in het gemeentelijk doelgroepenregister". Druten ontvangt in 2025 € 20.170, oplopend tot € 26.812 in 2029. In afwachting van besluitvorming binnen het Werkbedrijf labelen we deze middelen voor uitvoering van deze taak via de integratieuitkering participatie op het grootboeknummer werkvoorziening.

D2) Bommenregeling
De gemeente Druten heeft een suppetie-uitkering aangevraagd om in aanmerking te komen voor de zgn. bommenregeling. We komen in aanmerking voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog. We ontvangen een suppletie-uitkering van € 12.609**.** Conform het raadsbesluit van oktober 2024 oormerken we hiervan € 5.750 voor het project Portier, op grootboeknummer 652209.

D3) Uitvoeringskosten Omgevingswet
De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Nu wordt voor 2025 € 80,7 miljoen uitgekeerd waardoor de gemeenten in hun transitie ervoor kunnen zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Voor Druten bedraagt de bijdrage € 110.600 voor het jaar 2025. We labelen de toegekende middelen op het budget Omgevingswet (653021).

D4) Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek en aanvulling 2023/2024
Op basis van de wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek verstrekken gemeenten in de periode 2025-2027 een vaste tegemoetkoming aan alleenverdienershuishoudens die door een ongunstige samenloop van regelingen te weinig toeslagen ontvangen en hierdoor een inkomen onder het bestaansminimum hebben. Druten ontvangt in 2025 € 26.820 en we voegen dit bedrag toe aan het budget bijzondere bijstand.

D5) Maatschappelijke begeleiding/Aanpassing middelen Einde Lening inburgeringsplicht
Gemeenten ontvangen middelen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden en voor de ondersteuning van de zogenaamde Einde lening Inburgeringsplicht. In navolging van eerdere besluitvorming

stellen we voor om deze incidentele middelen, afgerond € 5.000, te labelen en toe te voegen aan het grootboeknummer begeleiding statushouders.

D6) Aanpak problematische schulden
Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden aan te pakken. Voor 2025 worden voor het onderdeel 'vroegsignalering' middelen overgemaakt naar het gemeentefonds. Druten ontvangt hiervoor € 15.000 en we voegen dit bedrag in 2025 toe aan het budget schuldhulpverlening.

D7) Middelen hervormingsagenda jeugd
Het ingroeipad van de maatregelen van de hervormingsagenda wordt voor de jaren 2026 en 2027 verzacht met landelijk € 498 miljoen respectievelijk € 447 miljoen. In afwachting van het lokale uitvoeringsplan robuuste sociale teams labelen we 25% van de toegekende incidentele middelen in deze jaren voor de benodigde investeringen in het kader van de brede basisteams om op de lange termijn de jeugdzorg te verbeteren en betaalbaar te houden. Voor Druten betekent dit een labeling van € 123.000 in 2026 en € 110.000 in 2027.

D8) eigen bijdrage jeugdzorg
Met ingang van 1 januari 2028 wordt er een eigen bijdrage ingevoerd voor jeugdzorg. Deze maatrelen moet landelijk jaarlijks € 260 miljoen opleveren (Druten € 248.000). Het rijk neemt dus een voorschot op nog te nemen maatregelen om het jeugdzorgstelsel te beheersen. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe nemen we in onze begroting aan de inkomstenkant een stelpost op van 75% van dit bedrag ter hoogte van € 186.000. Dit in afwachting van besluitvorming over de wijze van invoering van de eigen bijdrage binnen gemeenten. We ramen deze bate op het jeugdbudget.

D9) Sturen op trajectduur jeugdzorg
Daarnaast gaan rijk en gemeenten met de sector afspraken maken over betere sturing op trajectduur. Deze maatregelen moeten jaarlijks € 68 miljoen opleveren vanaf 2028 (Druten € 65.000).We gaan er aan de kostenkant in onze begroting vanuit dat we hierdoor eveneens structureel lagere kosten hebben, waardoor we deze uitname uit het gemeentefonds budgettair neutraal verwerken.

Overige aandachtspunten meicirculaire 2025
Jeugdzorg
In de voorjaarsnota 2025 is door het Rijk een tussenstap gezet met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor de jeugdzorg. Dit biedt verlichting voor de financiële situatie van gemeenten, maar lost de financiële problematiek **niet structureel op.** We zijn er echter dus nog niet, er spelen nog drie belangrijke zaken:
1. Compensatie met terugwerkende kracht voor kosten jeugdzorg 2023 en 2024.
Het Rijk en gemeenten hebben nog geen overeenstemming bereikt over compensatie voor de uitgaven van gemeenten aan jeugdzorg in de jaren 2023 en 2024. De deskundigencommissie heeft aangegeven dat gemeenten recht hebben op 50% van deze meerkosten. Dit betreft een (incidenteel) bedrag van € 728 miljoen. Uiterlijk in augustus van dit jaar zal het kabinet hierover conclusies trekken en zal deze conclusie worden meegenomen richting Prinsjesdag met eventuele verwerking in de septembercirculaire 2025. Als dit bedrag niet komt, zal de VNG overgaan tot een juridische procedure.

2. Deskundigencommissie Van Ark begin 2027 m.b.t. kosten 2025, 2026, 2027 en verder.
Daarnaast is de afspraak gemaakt dat de deskundigencommissie Van Ark een jaar eerder, in het eerste kwartaal van 2027, onder andere kijkt naar de uitgavenontwikkeling en hoe om te gaan met afwijkingen, waarbij zowel terug (2025 t/m 2027) als vooruit (2028 en verder) wordt gekeken. Onderdeel van de afspraak is dat de besluitvorming hierover meeloopt met de voorjaarsbesluitvorming in 2027. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld hun begrotingsproces ordentelijk te doorlopen.

3. Nieuw financieringsmodel Jeugd vanaf 2029
Het nieuwe financieringsmodel Jeugd, waarbij (een nader uit te werken deel) van de budgetten voor jeugdhulp niet meer via de algemene uitkering van het gemeentefonds lopen, moet per 1 januari 2029 in werking treden. De risicodeling en indexatie, voor ons belangrijke onderdelen, moeten passend gemaakt worden bij de inhoudelijke afspraken. Dit wordt meegenomen in de vormgeving van het financieringsmodel. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheid van een vangnetregeling zodat gemeenten met dure casuïstiek niet onevenredig worden geraakt. De contouren van dit model worden eind 2025 vormgegeven, waarmee besluitvorming hierover plaats vindt met de voorjaarsbesluitvorming 2026. Er vindt op dit moment overleg plaats tussen de VNG en het ministerie van VWS over de exacte invulling van bovenstaande punten.

Herijking gemeentefonds Fase 2
Op 1 januari 2023 voerde het Rijk de herverdeling van het gemeentefonds definitief in. Gemeenten gaan in stapjes naar die nieuwe verdeling. Dit ligt vast voor 3 jaar: maximaal € 37,50 per inwoner (zowel positief als negatief). Dit ingroeipad is in 2025 volledig ingevoerd. In een kamerbrief van februari 2025 is bekendgemaakt dat het kabinet het nieuwe verdeelmodel in 2025 verder gaat evalueren. Daarnaast is bekendgemaakt dat de volgende stap in het ingroeipad pas gezet wordt op 1 januari 2027. Uiterlijk in het voorjaar van 2026 worden de details bekend over de verdere aanpassingen van het verdeelmodel per 1 januari 2027. Omdat het nadeel voor Druten in de herverdeling fors groter is dan 37,50 per inwoner (€ 117 per inwoner nadeel) houden we uit voorzichtigheidsoverwegingen (en conform het advies van onze toezichthouder) rekening met een verder doorvoering van het ingroeipad per 2027. In de berekening van de algemene uitkering houden we daarom rekening met een negatieve stelpost van 285K in 2027 oplopend tot € 1.140K in 2030.

Bijlage: meicirculaire 2025